

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්වගණනය කළ මතය

සීමා සහිත ලංකා පොහොර සමාගමේ (“සමාගම”) 2023 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරුද අතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන් වලින් සමන්විත 2023 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත්කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2023 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන් , වේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය , ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී. හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.
- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,

- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති වලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සාමාලෝචිත වර්ෂයේ දේශීය පොහොර මිලදී ගැනීම් වෙනුවෙන් දරන රු.474,086,056 ක වියදම පොහොර ආනයන ගැණුම් වටිනාකමට ඇතුළත්කර තිබුණි. එහෙත් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 1 හි 45 ඡේදය ප්‍රකාරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන අයිතම පෙර වර්ෂයන්ට අනුරූපීව ඉදිරිපත් කිරීම හා වර්ගීකරණය කිරීම සිදුකර නොතිබුණු අතර පෙර වර්ෂයේදී ද විගණනය විසින් නිරීක්ෂණය කළ මෙම වරද නිවැරදි කිරීමට සමාගම විසින් කටයුතු කර නොතිබුණි.	එකඟ වේ. විකුණුම් පිරිවැය ගණනය කිරීමේ දී නිවැරදිව සිදු කර ඇත. ගිණුම් ඉදිරිපත් කිරීමේ දී බලපෑමක් සිදු වී නොමැත.	ප්‍රමිතිය ප්‍රකාරව පෙර වර්ෂයට අනුරූපීව මූල්‍ය ප්‍රකාශන අයිතම ඉදිරිපත් කිරීම හා වර්ගීකරණය කළ යුතුය.
(ආ) සාමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී ණය හා ආධාර යටතේ ගෙන්වන ලද පොහොර නිෂ්කාශනය, ප්‍රවාහනය, බෙදාහැරීම සහ පරිපාලන කටයුතු වෙනුවෙන් සමාගම විසින් වියදම් දරා එම වියදම් භාණ්ඩාගාරයන් ප්‍රතිපූරණය කර ගැනීමට සමාගමට අවසරය හිමිව තිබුණි. කෙසේ වෙතත් සමාගම විසින් ආදාළ පොහොර තොගයන් වෙනුවෙන් දරන ලද වියදම් වර්ග වෙන් වෙන්ව හඳුනාගෙන තිබුණද සමාගමේ වියදම් නොවන ප්‍රතිපූරණයකර ගතහැකි එම වියදම් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 20 ට අනුකූලව ක්‍රියා නොකොට ප්‍රතිපූරණයකර ගතහැකි වියදම් හි මුළු එකතුව ගැණුම් පිරිවැය යටතේ අඩුකර දක්වා තිබුණි. එහිදී සෘජු පිරිවැය යටතේ ගිණුම්ගතකර ඇති රු.715,031,170 ක් හා පරිපාලන වියදම් යටතේ ගිණුම්ගතකර ඇති රු.292,493,832 ක් ද එම වියදම තුළට ඇතුළත්ව තිබීම හේතුවෙන් එම වියදම්හි අසාමාන්‍ය වැඩි වීමක් සහ ගැණුම් පිරිවැය රු.300,854,825 ක අසාමාන්‍ය බැර අගයක් ගෙන තිබුණි.	එකඟ වේ. ඉදිරි වර්ෂ වලදී නිවැරදිව ගිණුම් තැබීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.	විකුණුම් පිරිවැය නිවැරදිව හඳුනාගෙන ගිණුම්ගතකළ යුතුය.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාගමේ මහජන බැංකුවේ අංක 0210919 දරන ජංගම ගිණුමේ සාමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන දිනට මුදල් පොත අනුව ශේෂය රු.360,159,463 ක් වූ අතර එදිනට බැංකු ප්‍රකාශනයට අනුව ශේෂය රු.382,799,826 ක් වී තිබුණද පිළියෙල කළ බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශනයට අනුව බැංකු ගිණුමේ ශේෂය රු.358,733,130 ක් වී තිබුණි. මූල්‍ය	එකඟ වේ. පරිසණක පද්ධතිය මගින් සියළුම මුදල් පොත්, බැංකු සැසඳුම් සකස් කිරීම සිදුකරන අතර දින 90 ක කාලය අවසන් වීමෙන් පසු වෙක්පත් අවලංගු කිරීමේදී වෙක්පත නිකුත් කළ දිනට එම අවලංගු වීම පද්ධතිය තුළ මුදල් පොතෙහි	මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ නිවැරදි බැංකු ගිණුමේ ශේෂය දැක්විය යුතුය.

ප්‍රකාශන තුළ සංශෝධිත බැංකු ගිණුමේ ශේෂය වෙනුවට සංශෝධනට පෙර පැවති මුදල් පොත අනුව ශේෂය දක්වා තිබීම හේතුවෙන් රු.1,426,333ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය වූ අතර ඊට හේතු හඳුනාගෙන නොතිබුණි.

ගැලපීම සිදු වේ. මෙම හේතුව නිසා 2023.03.31 දිනට මුදල් පොතේ හා බැංකු ලෙජරයේ ශේෂය අතර වෙනස සිදු වී ඇත. මෙම වෙනස පද්ධතිය තුළ ස්වික්ෂියාව සකස් වනු ඇත. මෙය 2023/24 ගිණුම් වර්ෂය තුළ නිවැරදි කර ඇත.

(ආ) පසුගිය වර්ෂයේදී ප්‍රවාහන හා හැසිරවීමේ වියදම රු.21,892,044 ක් අඩුවෙන් ගිණුම්ගත කර තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එම වටිනාකමින් රු.13,000,000 ක් අදාළ වියදම් ගිණුමට ගැලපීම් කර ඉතිරි වටිනාකම වූ රු.8,892,044 ක් ගැලපීම් කර නොතිබුණි. උක්ත ගැලපීම රඳවාගත් ඉපයුම් ගිණුමට සිදු නොකිරීම හේතුවෙන් වර්ෂයේ ලාභය රු.13,000,000 ක් අඩුවෙන් ද රඳවාගත් ඉපයුම් රු.8,892,044 ක් වැඩියෙන් ද දක්වා තිබුණි.

එකඟ වේ. පසුගිය වර්ෂයේ දී ප්‍රවාහන හා හැසිරවීමේ වියදම් රු.21,892,034 ක් අඩුවෙන් ගිණුම් ගත කර නොතිබුණු අතර රු.මිලියන 13 ක් පමණක් අඩුවෙන් ගිණුම් ගත කර රු.8,892,044 ක් අදාළ වර්ෂයේ දීම ප්‍රවාහන වියදම් වලට ගැලපීම් සිදුකර ඇත. 2021 ඔක්තෝම්බර් මස 919 මුදල් පොත මගින් අත්තිකාරම් ගිණුමට නොව අදාළ වියදම් ගිණුමට හර කොට ඇත. ඒ අනුව මෙම වර්ෂයේ දී රු. මිලියන 13 මුදල රඳවා ගැනීමේ ලාභයට ගැලපීම් සිදුකර නිවැරදි කරනු ලැබේ.

වර්ෂයට අදාළ වියදම් නිවැරදිව හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

(ඇ) 2020/2021 හා 2021/2022 යන මූල්‍ය වර්ෂයන් වලදී ඉදිරියට ගෙවීම් කරන ලද රක්ෂණ වාරික වටිනාකම හඳුනාගෙන එම වර්ෂයන් තුළදී ගිණුම් ගත කර නොතිබුණි. එම ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී නිවැරදි කිරීමේදී ඉදිරියට කළ රක්ෂණ වාරික ගිණුමේ ශේෂය රු.3,471,617 කින් හා සමාලෝචිත වර්ෂයේ ලාභය රු.3,201,816 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.

එකඟ වේ. 2022 රක්ෂණ ගාස්තු ඉදිරි ගෙවීම් විගණන වාර්තාවට අනුව නිවැරදි කර ඇතත් මුදල් පොත විශ්ලේෂණය කිරීමේදී එය ඉදිරි ගෙවීම් ලෙස සටහන් කිරීමේදී ඇති වූ වරද නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.

වර්ෂයට අදාළ වියදම් හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

(ඈ) සමාගමේ ප්‍රධාන ගබඩාවේ සිට ප්‍රාදේශීය පොහොර ගබඩා සහ ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන වෙත පොහොර ප්‍රවාහනය කිරීම වෙනුවෙන් දරන ලද රු.763,314,221 ක වියදම විකිණීමේ හා බෙදාහැරීමේ වියදම් ලෙස නොගෙන එම වියදම විකුණුම් පිරිවැය යටතේ ගිණුම් ගත කොට තිබුණි.

එකඟ වේ. මෙම වර්ෂයේ සිට මෙම ඉදිරිපත් කිරීම නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.

වියදම් නිසි පරිදි වර්ගීකරණය කර විකුණුම් පිරිවැය ගණනය කිරීම සිදුකළ යුතුය.

(ඉ) 2021/2022 මූල්‍ය වර්ෂයේ දී බහාලුම් කාර්යාල ක්ෂය රු.274,290 ක් අඩුවෙන් ගිණුම්ගත කිරීමට අදාළව ප්‍රවර්තන වර්ෂයේ ගැලපුම් කිරීමේදී රඳවාගත් ඉපයුම් වලට ගැලපුම් නොකර ප්‍රවර්තන වසරේ බහාලුම් කාර්යාල ක්ෂය ගිණුමට රු.326,550 ක වටිනාකමක් හර කිරීම හේතුවෙන් ප්‍රවර්තන වසරේ ලාභය එම ප්‍රමාණයෙන් අධිකක් සේරු වී තිබුණි.

එකඟ වේ. ඉදිරි වර්ෂයේ නිවැරදි කරනු ලැබේ.

වාර්ෂික ක්ෂය ගණනය කිරීම හා ගිණුම්ගත කිරීම නිවැරදිව සිදුකළ යුතුය.

- (ඊ) 2020/2021 වර්ෂයේදී පාරිභෝජන ද්‍රව්‍ය ගිණුමේ ඇතුළත් ලිපිද්‍රව්‍ය, ජල නළ උපාංග, ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය සහ වාහන අමතර කොටස් යනාදියේ රු.2,441,181 ක උණනාවය සම්බන්ධයෙන් සිදු කල පරීක්ෂාවේ දී රු.2,010,196 ක් වටිනා නිකුත් නොවූ ස්ථාවර වත්කම් හා රු.15,470 ක් වටිනා පාරිභෝජන අයිතමයන් භෞතික තොගයට ඇතුළත් වී නොමැති බවත්, ඒ අනුව සත්‍ය උණනාවය රු.415,514 ක් බව විගණනයට වාර්තා කලද, ඒ සම්බන්ධයෙන් කිසිදු ගැලපීමක් සිදු නොකර ලැබිය යුතු වටිනාකමක් ලෙස දක්වා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ ඊට අදාළ ගැලපුම් කිරීමේ දී එම වටිනාකම පාරිභෝජන ද්‍රව්‍ය ගිණුමට හර කර හඳුනා නොගත් තොග විචලනා ගිණුමට (Unrealized Stock Variance) බැර කිරීම කර තිබුණි. ඒ හේතුවෙන් ජංගම නොවන වත්කම් රු.2,010,196 කින් අව තක්සේරු වී රඳවාගත් ඉපයුම් රු.415,514 කින් අධි තක්සේරු වී තිබුණි.
- එකඟ වේ.
- 2020/21 ගිණුම් වර්ෂයේ දී පාරිභෝජන ද්‍රව්‍ය ගිණුමේ රු.2,441,181 ක උණනාවයක් වාර්තා වී තිබුණු අතර එය පාරිභෝජන ද්‍රව්‍ය ගබඩාවේ නිකුත් නොකොට 2021.03.31 තොග සමීක්ෂණ දිනයට ගබඩාවේ ඉතිරිව තැබූ ස්ථාවර වත්කම් වල වටිනාකම රු.2,010,196 ක හා රු.15,470 ක වටිනාකමින් යුත් පාරිභෝජන ද්‍රව්‍ය ගබඩාවේ අයිතමයන් භෞතික තොගයට ඇතුළත් නොවීමෙන් වන රු.415,514 ක මුදල මිල තක්සේරුවේ දී ඇති වූ වෙනස වේ. එය අදාළ ගිණුම් වර්ෂයේ දී නිවැරදි කරනු ලැබේ.
- තොග වල උණනාවය හඳුනාගෙන නිවැරදිව ගැලපීම් කළ යුතුය.
- (උ) ආනයනික පොහොර නියැදි පරීක්ෂණ හා විශ්ලේෂණ වාර්තා වෙනුවෙන් පෙර වර්ෂය තුළ දරන ලද රු.732,188 ක මුදල වියදම් ගිණුමට හර නොකොට අත්තිකාරම් ගිණුමකට හර කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එම වරද නිවැරදි කිරීමේදී එම වටිනාකම රඳවාගත් ඉපයුම් ගිණුම තුළ ගැලපීම් නොකොට ණයවර ලිපි ගාස්තු ගිණුමට හර කර තිබීම හේතුවෙන් වර්ෂයේ ලාභය එම ප්‍රමාණයෙන් අවතක්සේරු වී තිබුණි.
- එකඟ වේ.
- ඉදිරි ගිණුම් වර්ෂයේ දී නිවැරදි කරනු ලැබේ.
- වර්ෂයට අදාළ සත්‍ය වියදම් නිවැරදිව හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
- (ඌ) පෙර වර්ෂයේදී වැඩිපුර ගිණුම්ගත කල නැව්ගත කිරීමේ වියදම වූ රු.500,000 ක වටිනාකම නිවැරදි කිරීම සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සිදුකර තිබුණි.එම ගැලපීම රඳවාගත් ඉපයුම් ගිණුම් තුළ ගැලපීම් නොකොට වර්ෂයේ ප්‍රවාහන හා හැසිරවීමේ වියදම් ගිණුමට බැර කිරීම හේතුවෙන් වර්ෂයේ ලාභය එම ප්‍රමාණයෙන් අධිතක්සේරු වී තිබුණි.
- එකඟ වේ.
- ඉදිරි ගිණුම් වර්ෂයේ දී නිවැරදි කරනු ලැබේ.
- වර්ෂයට අදාළ වියදම් නිවැරදිව හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
- (එ) 2021/2022 මූල්‍ය වර්ෂය තුළදී එනම් රසායනික පොහොර තහනම් ක්‍රියාත්මක වන කාලයේදී ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලයේ අධ්‍යක්ෂකගේ අංක SMFI/2/D/NFS/11 පොදු දරන 2021 සැප්තැම්බර් 14 දිනැති ලිපිය මගින් කළ ඉල්ලීමකට අනුව සමාගම ආනයනය කර තිබූ යුරියා පොහොර තොගයෙන් මෙ.ටොන් 10 ක තොගයක් පුද්ගලික සමාගමකට ලබා දී තිබුණි. එහි වාණිජ වටිනාකම ලෙස ලබාගෙන තිබූ
- එකඟ නොවේ.
- රසායනික පොහොර තහනම් කාලයේ දී අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණ අනුව ගොවීන් වෙත සහනාධාර ලෙස ලබා දීම සඳහා ආනයනයනික පොහොර වලින් ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාල අධ්‍යක්ෂකගේ SMFI/2/D/NFS/11 පොදු දරණ 2021.09.14 දිනැති ලිපිය මගින්
- ඇප තැන්පතු නිවැරදිව ගිණුම් තැබීම සිදු කළ යුතුය.

රු.900,000 ක ඇප තැන්පතුව ණය හිමි ගිණුමට බැර කරනු වෙනුවට ණයගැති ගිණුමට බැර කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ ඊට අදාළ ගැළපුම් නිවැරදි කිරීමේදී නැවතත් උක්ත වටිනාකම ණයගැති ගිණුමට හර කරනු වෙනුවට තොග ගැළපුම් ගිණුමට හර කර තිබීම හේතුවෙන් දළ ලාභය, ජංගම වත්කම් හා ජංගම වගකීම් රු.900,000 කින් අවතක්සේරු වී තිබුණි.

ලබාදුන් උපදෙස් අනුව යුරියා මෙ.ටොන් 10 ක් පුද්ගලික සමාගමකට ණය පදනම මත ලබාදීමේදී රු.900,000 ක ඇප තැන්පතුවක් ගෙන පොහොර නිකුත් කරන ලදී. මේ වන විට එම පොහොර තොග නැවත අප ආයතනය වෙත ලබා දී ඇත. ඇප තැන්පතුව ආපසු ගෙවනු ලබන තැන්පතු වල සටහන් අදාළ ආයතනය වෙත දැනුම් දීමක් කර ඇති අතර ඉදිරියේ දී එය නිදහස් කරනු ලැබේ.

(ඒ) සමාගමේ ලංකා බැංකුවේ අංක 1630339 හා මහජන බැංකුවේ අංක 204501 දරන ජංගම ගිණුම් දෙකකට බැර වන සියලුම මුදල් අත්තිකාරම් ලැබීම් (Receipt in advance) නමින් ලෙජර් ගිණුමකට ගිණුම්ගතකර තිබුණු අතර අත්පිට විකුණුම් ද අත්තිකාරම් ලැබීම් ලෙස ගිණුම් ගත කර පසු අවස්ථාවකදී විකුණුම් ආදායම් ගිණුමකට මාරු කරන බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව උක්ත ජංගම ගිණුම් වලට බැරවන මුදල් නිශ්චිතව හඳුනා ගැනීමේ ක්‍රමවේදයක් හඳුනා ගෙන නිවැරදි ගිණුම් වලට ගිණුම්ගත කිරීමට හා නිරවුල් කර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණු අතර 2023 මාර්තු 31 දිනට රු.5,602,753ක නිරවුල් නොකල බැර ශේෂයක් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල හෙළිදරව් කර තිබුණි. මෙම ශේෂය තහවුරු කිරීම සඳහා ශේෂ තහවුරු ලිපි විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

එකඟ වේ.
සමාගම මුදලට විකුණුම් ආදායම ගිණුම්ගත කිරීමේදී ගනුදෙනුකරුවන් විසින් පොහොර මිලදී ගැනීම වෙනුවෙන් ලබා දෙන මුදල් අත්තිකාරම් ලැබීම් ගිණුමකට මුලින් සටහන් කරනු ලබයි. පසුව එම ගනුදෙනුකරු එම මුදලට අදාළ පොහොර ගෙනයනු ලබන සෑම අවස්ථාවකදීම එම අත්තිකාරම් ගිණුම හරකර විකුණුම් ගිණුමට අදාළ වටිනාකම මාරු කරන ලබයි. සමාගම දිගින් දිගටම සිදු කර ගෙන යනු ලබන ක්‍රමයයි. මෙහිදී ගිණුම් වර්ෂය අවසානයේ දී එම ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් ශේෂය තහවුරු කිරීමේ ලිපි ලබා ගැනීමක් සිදු නොකරන ලද අතර ඉදිරි ගිණුම් වර්ෂයේදී මෙම ශේෂ තහවුරු කිරීමේ ලිපි ලබාගැනීම සිදු කරනු ඇත.

මුදල් ලැබීම් නිවැරදිව හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

(ඔ) පෙර වර්ෂයේ සභානාධාර පොහොර ගෙන්වීම වෙනුවෙන් භාණ්ඩාගාරයෙන් ලැබිය යුතු ලෙස ගිණුම් ගතකර තිබුණු වටිනාකමට වඩා රු.3,239,944 ක් සාමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී සමාගමට ලැබී එම වටිනාකම ගිණුම් තැබීමේදී රඳවා ගත් ඉපැයුම් ගිණුමට ගැළපීම් නොකොට වර්ෂයේ ගැණුම් පිරිවැයෙන් අඩුකර දක්වා තිබීම හේතුවෙන් එම වටිනාකමින් සාමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ලාභය අධිතක්සේරු වී තිබුණි.

එකඟ වේ.
මෙය ඉදිරි වර්ෂයේ දී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.

වර්ෂයට අදාළ වියදම් නිවැරදිව හඳුනාගෙන විකුණුම් පිරිවැය ගණනය කළ යුතුය.

(ඕ) සාමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී ණය හා ආධාර යටතේ සමාගම වෙත ලැබී තිබුණු එම්.ඕ.පී, ටී.එස්.පී. සහ යුරියා පොහොර වෙනුවෙන් භාණ්ඩාගාරයෙන් ප්‍රතිපූර්ණය කර ගතහැකි වියදම් ලෙස හඳුනාගෙන තිබුණු වියදම් හි එකතු වටිනාකම ගණනය කිරීමේදී රු.255,891,350 ක් අඩුකර දක්වා තිබූ අතර ඊට අදාළ ජ'නල් වවුචරය සමඟ ඉදිරිපත් කර ඇති උපකාරක ලියවිලි තුළ කේ.සී.එල්.

එකඟ වේ.
මෙම පොහොර බෙදාහැරීමට දරණ ලද පොදුකාර්ය පිරිවැය පාදක කර ගනිමින් විකුණුම් වටිනාකම බිල්පත් කර ඇති අතර සියළු විකුණුම් ණය ගැතියන්ගේ ගිණුම් වල සටහන් කර ඇත. නමුත් පොහොර සභානාධාර ඉල්ලුම් කිරීමේදී

ගනුදෙනු වලට අදාළ සියලු නිවැරදි තොරතුරු හා උපකාරක ලියවිලි විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

පොහොර විකිණීම වලට අදාළ තොරතුරු ඇතුළත්ව තිබූ අතර ඒ සඳහා සමාගමෙන් පැහැදිලි හා නිශ්චිත තොරතුරු ඉදිරිපත් නොවීමත් සාමාලෝචිත වර්ෂය තුළ කේ.සී.එල්. පොහොර ණය හෝ ආධාර ක්‍රමයන් යටතේ ගෙන්වා නොතිබීමත් හේතුවෙන් එම වටිනාකම සම්බන්ධයෙන් තහවුරුවක් ලබා ගැනීමට විගණනයට නොහැකි විය.

එම පරිහරණ වියදම සහනාධාර වශයෙන්ද ඉල්ලුම් කර ඇත. ඒ අනුව මෙය ද්විගණනයක් සිදු වී ඇති අතර මෙම ජනලේ සටහන මගින් සහනාධාර වශයෙන් ඉල්ලුම් කරන ලද පරිහරණ වියදම ගිණුම් වලින් ඉවත් කරන ලදී.

(ක) 2015 වර්ෂයේදී සමාගමේ ගබඩා පරිශ්‍රයේ බිම කාපටි කිරීම සඳහා ටෙන්ඩර් කැඳවීමකින් පසුව තෝරාගත් කොන්ත්‍රාත්කරුවෙකු විසින් ලබා දුන් අත්තිකාරම් බැංකු ඇපකරය නියමිත කොන්දේසි අනුගමනය කර ලබා ගැනීමකට එවකට සිටි ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරු අපොහොසත් වීම නිසා සමාගම විසින් වත්තල කම්කරු විනිශ්චයාධිකාරයේ අංක 31/26/2019 දරන නඩුකරයක් ගොනුකර ඇති අතර ඊට අදාළ නියෝගය 2022 ජූලි 08 දින ප්‍රකාශයට පත් කර තිබුණි. ඒ අනුව උක්ත නිලධාරියා වැරදිකරු බව තීරණය වී ඇති අතර ඒ වන විටත් ඔහු සිය කැමැත්තෙන් සේවය හැර ගොස් තිබුණි. සමාගම විසින් 2015 ජූනි 17 දින සිට නිලධාරියාගේ වැටුප් නතර කොට ඔහුට ගෙවිය යුතු හිඟ වැටුප ලෙස රු.917,910 ක් ගෙවිය යුතු වියදම් ගිණුමට බැරකොට තිබුණු අතර උක්ත වටිනාකම තවදුරටත් ගෙවිය යුතු වටිනාකමක් ලෙස ගිණුම්වල දැක්වීම හේතුවෙන් ජංගම නොවන වගකීම් එම ප්‍රමාණයෙන් අධිකක්සේරු වී තිබුණි.

එකඟ වේ.
මේ වන විට සේවය අත්හිටුවා ඇති ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරු වෙනුවෙන් වෙන්කොට ඇති වැටුප වෙන්කිරීම් වලින් ඉවත් කළ යුතුව ඇත. එය නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.

නිසි අනුමැතිය ලබා ගැනීමෙන් පසු ශේෂ නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කළයුතුය.

1.5.3 ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන දිනට නැනෝ නයිට්‍රජන් දියර පොහොර මි.ලීටර 500 බෝතල් 701 ක් භෞතිකව පවතින බවත් එහි වටිනාකම එක් බෝතලයක් රු.7.50 බැගින් රු.5,257.50 ක් ලෙස සඳහන් කර තිබුණි. නැනෝ නයිට්‍රජන් දියර පොහොර බෝතලයක් මිලදී ගැනුම් වටිනාකම රු.2,040 ක් වන අතර එය රු.7.50 කට අගය කිරීම මත තොගයේ වටිනාකම අඩුවීම තොග භානියක්/අවකරණයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ගැළපීම් සිදු කර නොතිබුණි. 2021 වර්ෂයේ ආනයනය කර තිබුණු එම දියර පොහොර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන දිනට කල්	එකඟ වේ. නැනෝ නයිට්‍රජන් දියර පොහොර මි.ලීටර 500 බෝතල් 701 ක් භෞතිකව පැවති අතර එම පොහොර සඳහා ආයතනයට දැරීමට සිදු වූ පොදුකාර්ය පිරිවැය පමණක් ගිණුම්ගත කොට ඇත. මෙය ඉදිරි වර්ෂයේ දී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.	තොග වටිනාකම නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

ඉකුත් වීම සිදු වී ඇති අතර ඒවායේ ශුද්ධ උපලබ්ධි අගයක් නොමැති බවත් එම පොහොර නොමිලේ නිකුත් කිරීම සඳහා එවකට පැවති කෘෂිකර්ම රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රතිපාදන වලින් මිලදී ගෙන තිබුණු බවත් ඒ අනුව සමාගමේ තොගයක් ලෙස අගය කිරීම නිවැරදි නොවන බවත් නිරීක්ෂණය වේ.

- (ආ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන දිනට පැවති ණයගැති ශේෂය රු.1,066,771,612 ක් වන අතර එම ශේෂය තුළ එනම් වර්ෂ 1-2 දක්වා පැරණි රු.918,765,715 ක ශේෂයක් ද වර්ෂ 2-3 දක්වා පැරණි රු.120,500 ක ශේෂයක් ද වර්ෂ 4-5 දක්වා පැරණි රු.807,650 ක ශේෂයක්ද වර්ෂ 5-6 දක්වා පැරණි රු.56,596,887 ක ශේෂයක්ද වර්ෂ 9-10 දක්වා පැරණි රු.878,607 ක ශේෂයක්ද වර්ෂ 10 කට වඩා වැඩි රු.86,502,049 ක ශේෂයක්ද පවතින බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය. වර්ෂ 10 කට වඩා වැඩි ශේෂයෙන් රු.86,308,870 ක්ම රජයේ ආයතන වලින් ලැබිය යුතු ණයගැති ශේෂයන් වන අතර ඒවා නිරවුල් කර ගැනීමට හා නිවැරදිභාවය තහවුරු කර ගැනීමට සමාගම විසින් ඵලදායී ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.
- එකඟ නොවේ.
වර්ෂ 10කට වඩා වැඩි හිඟ ණය ශේෂයන් අය කර ගැනීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත. ඒ අනුව,
- ණය අයකර ගැනීමට කඩිනමින් ක්‍රියා කළ යුතුය.
- ජනතා වතු සංවර්ධන මණ්ඩලය රු.37,993,346
 - රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථාව රු.35,931,679 ක ණය මුදල් අය කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් සම්පූර්ණ හිඟ ණය මුදල 2023.12.31 දිනට පෙර ගෙවීම් කර කරන ලෙස ලේකම්තුමා විසින් එම ආයතන වෙත උපදෙස් ලබා දී ඇත.මෙතෙක් එම හිඟ ණය මුදල් පියවීමට පියවර ගෙන නොමැති වීම සම්බන්ධයෙන් 2023.12.21 දිනැතිව අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්තුමා වෙත නැවත ලිපියක් යොමු කර ඇත.
 - අම්පාර නියෝජ්‍ය කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ රු.12,543,846 ක මුදල සම්බන්ධයෙන් අපරාධ පරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත පැමිණිල්ලක් ඉදිරිපත් කර ඇති අතර තවදුරටත් විමර්ශන කටයුතු සිදු කරන ලෙස නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අපරාධ පරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත උපදෙස් ලබා දී ඇත. මේ වන විට සක්‍රීය තත්වයේ පවතින ගොවි සංවිධාන වල තොරතුරු ලබා ගෙන ඉදිරි විමර්ශන කටයුතු සිදු කරමින් පවතින බව අපරාධ පරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අප වෙත දන්වා ඇත.

1.5.4 අනුවිත ඇගයීම හෝ ඇස්තමේන්තු කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට පැවති කොම්පෝස්ට් මෙ.ටොන් 3,153 ක් රු.38,063,251 ක වටිනාකමකට ඒවා මිලදී ගැනීමේ වාර්තා අනුව පැවති නයිට්‍රජන් ප්‍රතිශතය වර්ගීකරණය කර මිල තීරණය කර තිබුණි. එහෙත් ඒවායේ පවතින නයිට්‍රජන් ප්‍රතිශතය ගබඩා කිරීමේ හා කාලගුණික තත්ත්ව අනුව වෙනස්වීම මත තොගයේ වටිනාකම සලකා බලා නොමැති බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.</p>	<p>එකඟ නොවේ. කොම්පෝස්ට් මිලදී ගන්නා අවස්ථාව වන විට නයිට්‍රජන් ප්‍රතිශතය සමාගමේ රසායනාගාරය වෙතින් විශ්ලේෂණය කර ඒ අනුව මිලදී ගැනීම හා අලෙවිය සිදු කර ඇත. කාලගුණික තත්ත්වයන්ට අනුව නයිට්‍රජන් ප්‍රතිශතය නිරන්තරයෙන් වෙනස්කම්වලට භාජනය වන බැවින් නැවත විශ්ලේෂණය කිරීම ප්‍රයෝගිකව සිදුකල නොහැකි අතර ක්ෂුද්‍ර ජීවී ක්‍රියාකාරිත්වය මත එහි පෝෂණ සංසටක තීරණය වන බැවින් එහි වෙනස්වීමට අනුව වටිනාකම ගණනය කිරීම ප්‍රයෝගික නොවේ.</p>	<p>තොග වටිනාකම නිවැරදිව තක්සේරු කර ගිණුම්ගත කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) සාමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය විසින් ණය හා ආධාර යටතේ ගෙන්වන ලද යූරියා, ටී.එස්.පී. සහ එම්.ඕ.පී. පොහොර තොගයන්ගෙන්, බෙදා හැරීමේ සහ විකිණීමේ කටයුතු සඳහා සමාගම වෙත ලබා දී තිබුණු පොහොර මෙ.ටොන් 15,009,964 ක් වෙනුවෙන් සමාගම විසින් දරන ලද වියදම් මත භාණ්ඩාගාරයෙන් ප්‍රතිපූර්ණය කරගතයුතු වටිනාකමේ එකතුව රු.1,687,821,803 ක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ දක්වා තිබුණද, එම වියදම්වලට අදාළ ගෙවීම් වඩුවර් පරික්ෂාවේදී සමාගම විසින් සිදුකර ඇති සත්‍ය වියදම් හා භාණ්ඩාගාරයෙන් ප්‍රතිපූර්ණය කිරීමට ගණනයකර ඇති වටිනාකම් අතර වෙනස්කම් නිරීක්ෂණය වූ අතර සත්‍ය වියදමට වඩා රු.9,327,156 ක් භාණ්ඩාගාරයෙන් ප්‍රතිපූර්ණය කරගත හැකි ලෙස දක්වා ඇති වටිනාකම තුළ ඇතුළත්කර ඇති බවට නිරීක්ෂණය විය.</p>	<p>එකඟ නොවේ. විවිධ ආධාර හා ණය යෝජනා ක්‍රම යටතේ ආනයනය කරන ලද පොහොර වෙනුවෙන් සියලු වියදම් භාණ්ඩාගාරයෙන් ප්‍රතිපූර්ණය කරනු ලැබුවේ ආනයනය කරන ලද නැවට අදාළ සත්‍ය බිල්පත් ඉදිරිපත් කිරීමෙනි. එහෙත් ප්‍රවාහන හා කම්කරු ගාස්තු සඳහා ඉල්ලුම් කරනු ලැබුවේ අදාළ නැවේ ආනයනික ප්‍රමාණය සඳහා ගණනය කිරීම මගිනි. නමුත් ප්‍රවාහන හා කම්කරු බිල්පත් සඳහා ගෙවීම් කිරීමේදී නැව වශයෙන් නොව මාසික බිල්පත් වශයෙන් අප විසින් තෙවන පාර්ශවීය බිල්පත් සඳහා ගෙවීම් කර ඇත. ඒ අනුව සමාගම විසින් මහා භාණ්ඩාගාරයෙන් නැව වශයෙන් ප්‍රතිපූර්ණය කරන ලද වටිනාකම් හා සත්‍ය බිල්පත් වටිනාකම් සැසඳීමක් සිදුකල නොහැක.</p>	<p>සත්‍ය වියදම් මත පදනම්ව භාණ්ඩාගාරයෙන් ප්‍රතිපූර්ණය කළයුතු වටිනාකම ගණනය කර ගිණුම්ගත කළ යුතුය.</p>

(ඇ) උපවිත වියදම් ශේෂය තුළ අන්තර්ගත එකඟ වේ. ගෙවිය යුතු ශේෂ හා 2010/2011 මූල්‍ය වර්ෂයට පෙර සිට උපවිත වියදම් තුළ ඇතුළත් 2010/11 මූල්‍ය නිලධාරීන් තහවුරු කර ගිණුම්ගත කරන ලද ගෙවිය යුතු හිඟ වර්ෂයට පෙර සිට ගිණුම් ගත කරනලද නිරවුල් කිරීමට කටයුතු වැටුප්, දිරි දීමනා සහ ප්‍රසාද දීමනා ගෙවිය යුතු හිඟ වැටුප්, දිරි දීමනා සහ ප්‍රසාද කළ යුතුය. ශේෂය වූ රු.1,936,904 ක වටිනාකම දීමනා ශේෂය වන රු.1,936,904 ක වටිනාකම අදාළ නිලධාරීන් මේ වන විට විගණිත දින වන විටත් පියවා වටිනාකම අදාළ සේවයෙන් පහකර ඇති බැවින් මෙම නොතිබුණු අතර එම ශේෂය ගෙවිය යුතු වටිනාකම ගිණුම් වලින් ඉවත් කිරීමට කටයුතු නිලධාරීන් කවුරුන්ද යන්න තහවුරුකර වටිනාකම ගිණුම් වලින් ඉවත් කිරීමට කටයුතු ගෙන නොතිබුණි. කරනු ලැබේ.

1.5.5 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

විෂය	මුදල (රු.)	නොසැපයූ විගණන සාක්ෂි	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ආනයන අත්තිකාරම් කපාහැරීම	2,143,772	වියදම සනාථ කිරීමට අදාළ බිල්පත් හෝ ලිපි ලේඛන	එකඟ වේ. වසර 16 කට වඩා ගණුදෙනුවක් බැවින් මෙම ගණුදෙනුවට අදාළ ලියකියවිලි අප ආයතනය සතුව නොමැත. එබැවින් මෙය වියදම් ගිණුම් වලට මාරු කරන ලදී.	ලැබිය යුතු ශේෂයන් නිසි පරිදි සොයා බලා කපා හැරීම නිවැරදිව කළ යුතුය.

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාගමට සිදුවී ඇති අලාභයන් අයකර ගැනීම සඳහා බාහිර පාර්ශවයන්ට එරෙහිව පැවරූ නඩු 07 ක්ද බාහිර පාර්ශවයන් විසින් සමාගමට එරෙහිව පැවරූ නඩු 01 ක්ද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන දිනට පැවති අතර ඒ සම්බන්ධ තොරතුරු මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ හෙළිදරව්කර නොතිබුණි.	එකඟ වේ. පහත සඳහන් නඩු සම්බන්ධයෙන් ඉදිරි ගිණුම් වර්ෂයේදී අවසන් ගිණුම් තුළ හෙළිදරව් කරනු ඇත. i. සමාගමේ හිටපු අලෙවි නියෝජිතයෙකු විසින් 2005/06 වර්ෂවලදී සහනාධාර පොහොර නොග වංචා කිරීම හේතුවෙන් රු.122,398,095 ක මුදල සහ සියයට 25 ක අධිභාරය අයකර ගැනීම පිළිබඳ නඩුව. ii. සමාගමේ හිටපු අලෙවි නියෝජිත 2005/06 වර්ෂවලදී සහනාධාර පොහොර නොග වංචා කිරීම හේතුවෙන් රු.118,758,893 ක මුදල සහ සියයට 25 ක අධිභාරය අයකර ගැනීම පිළිබඳ නඩුව. iii සමාගමේ පොහොර මිලදී ගෙන අලෙවි නොකිරීම හේතුවෙන් සිදු වූ අලාභය ලෙස රු.557,490,000 අයකර ගැනීම සඳහා කොළඹ වාණිජ මහාධිකරණ නඩු අංක CHC/481/2013/MR.	මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ නඩු සම්බන්ධ සියලු තොරතුරු හෙළිදරව් කිරීම සිදුකළ යුතුය.

- iv හිටපු අලෙවි නියෝජිතයෙකු ලෙස කටයුතු කරමින් සිටිය දී සිදුකරන ලද අලාභය වශයෙන් අයවීමට ඇති රු.11,974,234 ක මුදල අයකර ගැනීම පිළිබඳ නඩුව.
- v. පොතුවිල් ප්‍රාදේශීය පොහොර ගබඩාවේ හිටපු තොග නිලධාරී විසින් සහනාධාර පොහොර වංචා කිරීම හේතුවෙන් රු.14,796,235 ක මුදල අයකර ගැනීම පිළිබඳ නඩුව.
- vi. හිටපු අලෙවි නියෝජිතයකු වෙත නිකුත් කරන ලද පොහොර සඳහා අයවිය යුතු රු.645,300 ක මුදල
- vii. අප සමාගම විසින් නිකුත් කරන ලද පොහොර සඳහා අයවිය යුතු මුදල නිසි පරිදි නොගෙවීම සහ ගිවිසුම්ගත කොන්දේසි කඩ කිරීම හේතුවෙන් අය විය යුතු රු.10,580,000 හිඟ මුදල අයකර ගැනීම පිළිබඳ නඩුව.
- viii. හිටපු අලෙවි නියෝජිතයකු වෙත නිකුත් කරන ලද පොහොර සඳහා අයවිය යුතු රු.936,000 ක මුදල අයකර ගැනීම සඳහා ඔහුට එරෙහිව ඇස්කිසි ක්‍රියාත්මක කිරීමට නියමිතව ඇත.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.120,800,836 ක ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු. රු.81,575,919 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.39,224,917 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම වර්ධනයට විකුණුම් පිරිවැය අඩුවීම සහ ස්ථාවර තැන්පතු පොළී අදායම හා ප්‍රති මිලදී ගැනුම් පොළී අදායම වැඩිවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාගමේ අභ්‍යන්තර විගණන නිලධාරී අනුමත තනතුරු සංඛ්‍යාව 01ක් වුවත් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන දිනට තත්‍ය සංඛ්‍යාව 04 ක් විය. එම අතිරික්ත සංඛ්‍යාව අනුමත කර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	එකඟ නොවේ. 2011.08.25 කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තු අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්ගේ DMS/GI/14/08/122/01 (VO/01) දරණ 2011.08.11 දිනැති ලිපියෙන් අනුමැතිය ලැබීමට ප්‍රථම විගණන විධායකයින් 04 දෙනෙකු අභ්‍යන්තර විගණන අංශයේ සේවයේ නියුක්තව සිට ඇත. සීමාසහිත	අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය පවත්වා ගත යුතු අතර අවශ්‍යතාවයන් නැවත සමාලෝචනය කර කාර්යමණ්ඩලය සංශෝධනය කර අනුමැතිය ලබා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

ලංකා පොහොර සමාගම සහ කොළඹ කොමර්ෂල් පොහොර සමාගම ඉදිරියේදී ඒකාබද්ධ කිරීම සිදු කරන බැවින් අතිරික්ත නිලධාරීන් ප්‍රමාණය නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.

(ආ) සමාගම සතුව 2023 මාර්තු 31 දින වන විට මෙ.ටොන් 56 ක කල් ඉකුත් වූ රසායනික පොහොර තොගයක් හා මෙ.ටොන් 26.7 ක ඇමදුම් පොහොර (Sweeping) ප්‍රමාණයක් පැවති අතර ඒවා බැහැර කිරීම සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණය කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.

එකඟ වේ.
දැනට තොගයේ ඉතිරි වී ඇති කාබනික පොහොර හා කල් ඉකුත් වූ රසායනික පොහොර, ඇමදුම් පොහොර සම්බන්ධයෙන් රසායනාගාරය වෙත නියැදි යොමු කර එම විශ්ලේෂණ වාර්තාව පදනම් කර ගෙන දෙමුහුන් පොහොර වර්ග නිෂ්පාදනය කිරීමට ඇති හැකියාව සැලකිල්ලට ගෙන අලෙවි කිරීමට සැලසුම් කර ඇත.

අදාළ පොහොර සඳහා නිසි අලෙවිකරණ සැලැස්මක් සහිතව කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) ප්‍රසම්පාදන කමිටු තීරණය අනුව එක් පොහොර ප්‍රවාහනකරුවෙකුට දිස්ත්‍රික්කයකට හෝ යම් පළාතකට ප්‍රවාහනය කල හැකි ප්‍රාදේශීය පොහොර ගබඩාව සහ ඊට අදාළ ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන වෙත පොහොර ප්‍රවාහනයට පමණක් ලංසු ප්‍රදානය කර ගිවිසුමකට නිබන්දි එසේ ප්‍රවාහනය ප්‍රදානය නොකල දිස්ත්‍රික් හා පළාත් සඳහාද එකම ප්‍රවාහනකරු ප්‍රවාහන කල අවස්ථා විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය. උදාහරණ ලෙස අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ පොතුවිල් ප්‍රාදේශීය පොහොර ගබඩාව සහ ඊට අදාළ ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන වෙත පොහොර ප්‍රවාහනයට පමණක් ලංසු ප්‍රදානය කර ගිවිසුමකට නිබන්දි ඔහුට ලංසු ප්‍රදානය නොකල හම්බන්තොට, රත්නපුර, මහනුවර, පොලොන්නරුව, පුත්තලම, මන්නාරම, කිලිනොච්චිය, මුලතිව්, යාපනය යන දිස්ත්‍රික්ක වල පිහිටි ප්‍රාදේශීය පොහොර ගබඩා සහ අදාළ ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන වෙත පොහොර ප්‍රවාහනය කර තිබූ බවට නිරීක්ෂණය විය.

එකඟ වේ.
පොහොර ප්‍රවාහනයට ලංසුකරුවන් ලියාපදිංචි කර ඇත.2022 පොහොර ගෙන්වීම ආරම්භ කර තිබුණේ 2022.07.10 දින සිටය. යුරියා පොහොර කි.ගැ.50 ඇසුරුමක් රු.35,000 කට වැඩි අධික මිලකට අලෙවි විය. ඉන්ධන ලබා ගැනීම අපහසු කටයුත්තක් වූ අතර ලොරි රථ විශාල වශයෙන් ධාවනයෙන් ඉවත් වී තිබුණි. ඒ අනුව යුරියා මෙ.ටො. 26.400 ප්‍රමාණය කඩිනමින් ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන 380 ක ප්‍රමාණයකට බෙදාහැරීමේ වගකීම සමාගම වෙත පැවරී තිබුණි. හදිසි තත්වයක් තුල ලොරි රථ සපයනු නොලබන ප්‍රවාහනකරුවන් අසාදු ලේඛනගත කර ඊලඟ අවම මිල ඉදිරිපත් කල ප්‍රවාහනකරු ලියාපදිංචි කිරීම කල හැකි නමුත් ඒ සඳහා යම් කිසි කාලයක් ආයතනයට ගත වේ. එහිදී ප්‍රවාහන ගාස්තු ඉහල ගොස් රජයට පාඩුවක් සිදුවනු ලබන අතර අමතර ලොරි රථ එකතුවීමක් සිදු නොවේ. මින් පෙර අවස්ථාවක ප්‍රවාහනකරුවකු ලොරි රථ සැපයීම සිදු නොකරන විට ඔහු අසාදු ගතකර ඊලඟට අවම මිල ගණන් ඉදිරිපත් කරන ලද ප්‍රවාහනකරුට ප්‍රවාහනයට අවස්ථාව ලබා දුන්නද අසාදුගත කරන ලද ප්‍රවාහනකරු ආයතනයකට විරුද්ධව නඩුවක් ඉදිරිපත් කර ඉල්ලුම්කර අවසානයේ බේරුම්කරණයට යොමුවීමත් මින් පෙර

ගිවිසුම් ප්‍රකාරව ප්‍රවාහන කටයුතු සිදුකළ යුතුය.

දක්නට ලැබුණි. එම කාර්ය තීරණය කිරීමට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතියට යටත්ව සිදු කර ඇත. රටේ තත්වය යහපත් වීමත් සමඟ 2023 යල කන්නයේ සිට මේවන තෙක් කිසිදු අවස්ථාවක ලියාපදිංචි ප්‍රවාහනකරුවන්ගේ ලොරි රථ හැර වෙනත් ලොරි රථ යොදවා නොමැති බව බිල්පත් පරීක්ෂාවේදී (සාම්පල් ලෙස) නිරීක්ෂණය විය.

- (ඇ) 2016 පෙබරවාරි 26 දිනැති අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණය ප්‍රකාරව කතරගම නිවාඩු නිකේතනයෙහි ඉදිකිරීම් කටයුතු තාවකාලිකව නතරකොට ඇති අතර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් එහි ඉදිකිරීම් කටයුතු නැවත ආරම්භ කිරීමක් හෝ වෙනත් ඵලදායී කටයුත්තක් වෙනුවෙන් භාවිත කිරීමට කිසිදු පියවරක් ගැනීමක් සිදුකොට නොතිබුණු අතර ඒ සඳහා දරන ලද ප්‍රාරම්භක වියදම වූ රු.676,730 ක වටිනාකම තව දුරටත් නිෂ්කාර්ය වියදමක් බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය කෙරේ.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) රසායනික පොහොර ආනයනය තහනම් කිරීමෙන් පසු රජයේ පොහොර ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමට සමාගම්ව පරිසර හිතකාමී පොහොර මිලදී ගැනීමේ වැඩසටහන යටතේ, 2021 සැප්තැම්බර් 15 දිනැති සමාගමේ අභ්‍යන්තර චක්‍රලේඛ අංක 2021/GM/02 මගින් ප්‍රාදේශීය ගබඩා වෙතින් පොහොර සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිකොට ගෙන ඔවුන්ගෙන් කාබනික හා කොම්පෝස්ට් පොහොර මිලදී ගැනීමට අවස්ථාව සලසා දී තිබුණි. එසේ මිලදී ගත් පොහොර ඉතා අඩු අලෙවියක් සිදු වී ඇති අතර, 2023 මාර්තු 31 දින වන විට මෙ.ටොන් 902 ක ප්‍රමාණයක් අලෙවි නොවී ගබඩාවන් තුළ ගොඩගසා තිබූ බවත් නිරීක්ෂණය විය.</p>	<p>එකඟ වේ.</p> <p>මෙසේ 2023.03.01 දිනට ඉතිරි වී ඇති කොම්පෝස්ට් පොහොර තොගය දැනට ගෙවතු වගා සඳහා කුඩා පොහොර පැකට් ලෙස නිෂ්පාදනය කර අලෙවි කිරීම සිදු කරන අතර රසායනික කාබනික දෙමුහුන් පොහොර නිෂ්පාදනය කරමින් පවතී. (කාබනික හා අකාබනික පොහොර)</p>	<p>අදාළ පොහොර තොග සම්බන්ධයෙන් කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.</p>
<p>(ආ) පරිසර හිතකාමී කාබනික පොහොර වැඩසටහන යටතේ යුධ හමුදාව, සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව සහ අනෙකුත් සුළු පරිමාණ නිෂ්පාදකයින් විසින් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන කාබනික පොහොර සමාගම විසින් මිලදී ගෙන ගොවීන් වෙත සැපයීම සඳහා අවශ්‍ය හිස් මලු ලක්ෂ 05 ක අවශ්‍යතාවයක් තීරණය කර එයින් ලක්ෂ 2 ක් හදිසි මිලදී ගැනීම් යටතේ 2021 වර්ෂයේ ලියාපදිංචි</p>	<p>එකඟ වේ.</p> <p>කොම්පෝස්ට් ඇසුරුම්වල පිරිවිතරයන් සම්බන්ධ ගැටළුව කළමනාකරණ කමිටුවේදී Bursting Test මගින් අදාළ ඇසුරුමේ ශක්තිය පරීක්ෂා කර ඇති බැවින් එම පරීක්ෂාව අනුව පොහොර මල්ල</p>	<p>පවතින පොහොර මලු භාවිතය සම්බන්ධයෙන් විකල්ප අවස්ථා සලකා බැලීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>

වී ඇති සැපයුම්කරුවන්ගෙන් ලංසු කැඳවා අවම මිල ඉදිරිපත් කර තිබූ සැපයුම්කරු වෙතින් එකක් රු.68.98 බැගින් හිස් මලු 200,000 ක් මිලදීගෙන තිබුණි. නැවතත් 2021.09.23 දින හදිසි අවශ්‍යතාවය යටතේ මලු 200,000 ක ප්‍රමාණයක් මිලදී ගැනීමට ඇණවුමක් නිකුත් කර තිබුණ ද දෙවන ඇණවුමට අදාළව සැපයුම් මලුවල පිරිවිතරයන් සමාගමේ පිරිවිතරයන්ට අනුකූල නොවූ බැවින් ගෙවීම් අත්හිටුවා තිබුණු බවට නිරීක්ෂණය විය. එලෙස හදිසි අවශ්‍යතාවය මත මිලදී ගත් රු.2,909,094 ක් වටිනා හිස් පොහොර මලු 58,596 ක ප්‍රමාණයක් විගණිත දිනය වූ 2024 ජනවාරි 30 දින වන විටත් ගබඩාව තුළ අවුරුදු 02 කට වැඩි කාලයක සිට ගොඩ ගසා තිබුණි. මෙම හිස් පොහොර මලු COMPOST යනුවෙන් මුද්‍රණය කර තිබීම හේතුවෙන් වෙනත් පොහොර ඇසුරුම් කිරීමේ කාර්යයක් සඳහා භාවිත කිරීමට හැකියාවක් නොපවතින බව ද තවදුරටත් නිරීක්ෂණය කෙරේ.

පලදු වීමක් හා වෙනත් බලපෑමක් නොමැති බවට තහවුරු කර ඇති බැවින් ප්‍රමිතිය පිළිබඳ ගැටළුව නිරාකරණය කර ඇත.

මේ වන විට විවෘත වෙළඳපලේ පරිහරණය කරන ලද wop මඵ සඳහා වැඩි ඉල්ලුමක් සහ මිලක් ඇති බැවින් දැනට ගබඩාවල ඉතිරි වී ඇති පොලිතින් හා වරක් පරිහරණය කරන ලද හිස් මඵ සමඟ ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියට අනුව තොග වශයෙන් අලෙවි කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. ඒ අනුව මෙම තොගය මිලදී ගැනීමට ගිය වියදම පියවා ගැනීමට හැකි වේ.

(ඇ) පුද්ගලික සමාගමක් විසින් නිෂ්පාදිත කාබනික දියර පොහොර මිලදී ගෙන ඒවා නැවත සීමාසහිත ලංකා පොහොර සමාගම මගින් “සංස්ථා” නාමය යටතේ වෙළඳපොළට නිකුත් කිරීමට 2017 වර්ෂයේදී ගිවිසුම්ගත වී ඒ අනුව ලබාගත් කාබනික දියර පොහොර වලින් සුළු ප්‍රමාණයක් අලෙවිකර ඉතිරිය ගබඩා වල දිරිස කාලයක සිට පැවතුණි. එම ඉතිරි වී ඇති දියර පොහොර ප්‍රමාණයෙන් ලීටර් 10,000 ක ප්‍රමාණයක් ගුණාත්මකභාවය වර්ධනය කිරීම සඳහා පුද්ගලික සමාගමක් වෙත කාබනික දියර පොහොර සුපෝෂණය කිරීමට භාර දී එම ආයතනය වෙත රු.5,560,000 ක අත්තිකාරම් මුදලක් පොහොර සමාගම ගෙවා තිබුණි. අදාළ ආයතනය විසින් ගිවිසුම් ප්‍රකාරව කාබනික දියර පොහොර සුපෝෂණය කිරීමට අදාළ කිසිදු කාර්යයක් සිදු කර නොතිබුණි.

එකඟ වේ. කාබනික දියර පොහොර සුපෝෂණය කිරීමට රු.5,560,000 ක අත්තිකාරම් මුදලක් Bio Ingredients (pvt) Ltd වෙත ලබාදී දියර පොහොර ලීටර් 10,000 ක් භාරගත් නමුත් අදාළ කාර්යයන් සිදු කර නොතිබුණි. ලබා දුන් අත්තිකාරම 2022 යල කන්නයේ විශේෂ පොහොර සැපයීම වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු මුදලින් ඔවුන්ගේ ලිඛිත කැමැත්ත සහිතව අවකරණය කර ගන්නා ලදී.

ගිවිසුම කඩ කිරීම සම්බන්ධයෙන් නීතිමය පියවර ගත යුතුය.

(ඈ) මාතලේ දිස්ත්‍රික්කය තුළ ලක්පොහොර ගබඩාව ස්ථාපිත කර ඇති වාරියපොල වත්ත නැමැති පර්. 29.93 ක් වපසරිය සහිත ඉඩම, ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිෂන් සභාව විසින් 2020 සැප්තැම්බර් 10 දින සමාගම වෙත ඔප්පුවක් මගින් නීත්‍යානුකූලව පවරාදී ඇතත් එම ඉඩම තක්සේරුකර ගිණුම්ගත නොකිරීම හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ජංගම නොවන වත්කම් අවතක්සේරු වී තිබුණි.

එකඟ වේ. 2023/24 වර්ෂයේදී වරලත් තක්සේරුකරුවෙකු මගින් මේ වන විටත් එම ඉඩම තක්සේරු කර ඇති අතර 2023/24 ගිණුම් වර්ෂයේ දී ගිණුම් වලට ගැලපීම් කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.

ඉඩම තක්සේරු කර එම වටිනාකම ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ අංක 01/2021 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛය සමඟ නිකුත් කරන ලද මෙහෙයුම් අත්පොතෙහි 6.6 වගන්තිය ප්‍රකාරව ගිණුම් වර්ෂය අවසන් වී දින 60 ක් ඇතුළත සෑම රාජ්‍ය සමාගමක්ම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙලකොට විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත්, 2022/2023 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ගිණුම් වර්ෂය අවසන් වී දින 242 ක් ගතවීමෙන් පසුව විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත්කර තිබුණි.	එකඟ වේ. 2021/22 අවසන් ගිණුම් පිළියෙල කිරීමේදී සිදු වූ ප්‍රමාදය 2022/23 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට බලපෑ අතර 2021/22 වර්ෂ විගණකාධිපති වාර්තාව ලැබුණු පසු සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ආරම්භක ශේෂය සටහන් කොට විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලදී.	චක්‍රලේඛ උපදෙස් පරිදි මූල්‍ය ප්‍රකාශන කාලීනව ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
(ආ) 2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ අංක 2021/01 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛය සමඟ නිකුත් කරන ලද මෙහෙයුම් අත්පොතෙහි 6.6 වගන්තිය ප්‍රකාරව ගිණුම් වර්ෂය අවසන් වී මාස 05 ක් ඇතුළත සමාගමේ වාර්ෂික වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කළ යුතු වුවද 2023 වර්ෂයේ වාර්ෂික වාර්තාව විගණන දිනය වනවිටත් පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගතකර නොතිබුණි.	එකඟ වේ. සමාගමේ 2023 වාර්ෂික වාර්තාවට විගණන වාර්තාවද ඇතුළත් විය යුතු හෙයින් මේ දක්වා 2023 වර්ෂයේ වාර්ෂික වාර්තාව ඉදිරිපත් කර නොමැත.	චක්‍රලේඛ උපදෙස් පරිදි කටයුතු කළ යුතුය.

4.2 කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියේ ඵලදායීතාවය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාගම විසින් රු.22,910,795 ක් වැය කර පරිගණක පද්ධතියක් ප්‍රතිස්ථාපනය කර ක්‍රියාත්මක කරගෙන යමින් තිබුණද සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන හා ලෙජර ගිණුම් අත්පොත් ක්‍රමයට (Manual) සිදුකර තිබීම හේතුවෙන් විශාල පිරිවැයක් දරා මිලදී ගන්නා ලද පරිගණක පද්ධතිය තුළින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේ හැකියාව සම්බන්ධයෙන් විගණනයේදී ගැටළු සහගත වන අතර ඉහත පරිගණක පද්ධතිය ඵලදායීව උපයෝජන නොකරන බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.	එකඟ නොවේ. ව්‍යවසාය සම්පත් මෘදුකාංගය (ERP) තුළ අවසාන ගිණුම් සැකසීම, වාර්තා මුද්‍රණය හා එම පද්ධතියෙහි නිවැරදිභාවය පරීක්ෂා කිරීම සියයට 100 ක විශ්වාසනීයත්වය ඇත. වසර කිහිපයක් අත්පොත් ක්‍රමයට (Manual) ගිණුම් සැකසීමද සිදු කරනු ලබයි. එම ලබා ගන්නා තොරතුරු සියයට 100 ක් ERP පද්ධතිය තුළින්ම ගනු ලබයි. ඒ අනුව උන උපයෝජනයක් සිදුව නොමැත. මෘදුකාංගය සියළුම අංශ ආවරණය වන පරිදි හා සියළුම පරිපාලන හා මෙහෙයුම් කටයුතු ආවරණය වන පරිදි මෙම පද්ධතිය හරහා සිදු කරනු ලබයි. ඒ අනුව මෙම පද්ධතිය පහත සඳහන් පරිදි වර්ගීකරණය කර ඒකාබද්ධ මෘදුකාංගයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වේ.	සමස්ත ගිණුම්කරණ ක්‍රියාවලියම ආවරණය වන පරිදි පද්ධතිය භාවිතයට ගැනීමට හැකි වන පරිදි ස්ථාපිත කළ යුතුය.

- ඉන්වෙන්ට්‍රි, ගිණුම්කරණ,
 සියළුම භාණ්ඩ හා සේවා
 සැපයුම්කරුවන් හා සේවක
 ගෙවීම්, සියළුම ආදායම් සඳහා VAT
 බදු ස්වයංක්‍රීයව සැකසුම් , දෛනික
 කම්කරුවන් හා බර ප්‍රමාණය මත
 ගෙවීම් සැකසුම්, වැටුප් ගෙවීම්, මානව
 සම්පත් කළමනාකරණ, සේවක
 පැමිණීම්/පිටවීම්, පාලම් තරාදි
 මෘදුකාංගය